

2007/2008. tanév

Országos forduló

II. kategória

Írásbeli feladatlap
MEGOLDÓKULCS

Elért pontszám:

/100

Üdvözlünk Kedves Kolléga!

Elérkezett a javítás ideje!

Az egyes feladatoknál dőlt betűvel olvashatók a megoldások és a javítás szempontjai.

Jó munkát kívánunk!

A feladatlap készítői

Hazánkban az 1900-as évek első évtizedében fellépő nemzedék irodalmi életének legfontosabb színhelyévé váltak a kávéházak. Itt töltötték az írók napjaik nagy részét: itt írták meg, itt olvasták fel először műveiket, itt szerkesztettek lapot, itt vitatták meg társaságban az irodalmi, a művészeti, a politikai élet eseményeit. Itt játszották szellemi játékaikat.

Töltsük ezt a délutánt együtt egy kávéházban!

1.

Melyik kávéházba menjünk be? Ajánlj három helyet a kor fővárosi kínálatából!

Abbazia, Andrássy, Angol, Arany Sas, Balaton, Baross, Bátor, Belvárosi, Berlin, Bossel, Bristol, Britannia, Bucsinszky, Café Daum, Café de Duomo, Café de Foy, Café Florian, Café Pedrocchi, Café Procope, Café Quadri, Café Östreicher, Café de la Régence, Café Renaissance, Centrál, Corso, Delicatessen, Délivásút, Drechsler, Dreher, Duna, Edison, Első Magyar Korona, EMKE, Erzsébethíd, Fillinger, Fiume, Gebauer, Gellért, Hadik, Hangli, Három Oszlop, Hungária, Ilkoviits, Ilona, Imperiál, Japán, Jó Pásztor, Kaffé Herrengasse, Kairó, Kammon, Kávéforrás, Kemnitzer, Két pisztoly, Két Török, Korona, Kovács, Központi, Krajcsovic, La Bottega del Caffè, Lánchíd, London, Luxor, Magyar Korona, Magyar Világ, Márványos, Meteor, Modern, Murgáts, Múzeum, Nérey, New-York, Nicoletti, Orczy, Orient, Országház, Palermo, Pannónia, Paradicsom, Petőfi, Philadelphia, Philosophus, Pílvax, Podmaniczky, Pozsony, Privorszky, Savoy, Schodl, Seemann, Simplon, Spolarich, Steingassner, Szarvas, Sztambul, Sztanoj, Terminus, Török Császár, Trieszt, Valéria, Vanek, Velence, Vígszínház, Wagner, Wolmuth-Zrínyi, Wurm, Zrínyi

Forrás: pl.

Minden helyes név 1 ítem, max: 3

Budapest Lexikon I. A-K. 2. átd., bőv. kiad. Bp. Akadémiai K., „kávéház” (652.p.)

Britannica Hungarica 10. Bp. Magyar Világ K. 1998. „kávéház” (269.p.)

Magyar Nagylexikon 10. Bp. Magyar Nagylexikon K., 2000. (674.p.)

Magyar Kódex 6. köt. Bp. Kossuth K., 2001.

Szentes Éva-Hargittay Emil: Irodalmi kávéházak Pesten és Budán. Bp. Universitas K., 1988. (279-281. p.)

1.
2.
3.

2.

Ha már itt vagyunk egy kávéházban, bizonyára szívesen átlapoznál néhány újságot vagy folyóiratot.

Írj három lapcímet, amely valószínűsíthetően ott volt a századelő nagyobb kávéházaiban! Egyet jellemez a következő szempontok mentén!

cím, főszerkesztő, gyakoriság, témakör, olvasóközönség

Minden helyes lapcím egy ítem (max.: 3). Egy lapról a fenti négy helyes adat, egy-egy ítem (max.: 4).

Pl.:

<i>A Hét</i>	<i>Kiss József, Irodalmi hetilap, legszívnemesebb korabeli lap irodalom szerető, érdeklődő és művelt közönség számára, modern irányzatok képviselőinek is teret biztosított</i>
<i>Budapesti Hírlap</i>	<i>Rákosi Jenő, Politikai napilap, pártoktól független, az egész magyarságnak szóló (valójában kormányparti, konzervatív) népszerű, színvonalas, nacionalista szellemiségűek számára</i>
<i>Budapesti Napló</i>	<i>Vész József, politikai napilap, fiatal íróknak is teret adó, szabadelvű, radikális, nagyon népszerű + tudományos melléklet</i>
<i>Est</i>	<i>Miklós Andor, politikai napilap, kútúró hírszolgáltató, válogatott riporterekkel, friss hangú</i>
<i>Nyugat</i>	<i>Ignotus, Fenyő Miksa, Osvát Ernő, Irodalmi és kritikai folyóirat, havonta, művelt olvasóközönség</i>
<i>Új idők</i>	<i>Herczeg Ferenc, szépirodalmi hetilap, a művelt középosztály számára készült</i>

Forrás pl.:

Budapest Lexikon I-II. kötet (főszerk. Berz László) Bp., Akadémiai K., 1993.

Magyar kódex 5. Az Osztrák-Magyar Monarchia (főszerk. Szentpéteri József) Bp. Kossuth K. 2001. (183-185 p.)

Új Magyar Irodalmi Lexikon H-Ö („Nyugat”) Bp. Akadémiai K., 1994.

Kókay-Buzinkay-Murányi: A magyar sajtó története Bp. MŰOSZ K. é.n. (166-171 p.)

+Általános lexikonok

4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

3.

Néhány báméskodó alak kukucsál az utcáról befelé, a kirakatüveghez szorítva orrát. Csodálkozva szemlélődnek, még nem láttak kávéházat. Találgatnak. Egy-két mondatot lehet csak hallani. Igazak ezek vagy hamisak?

Minden helyes jelölés egy ítem.

		<i>I</i>	<i>H</i>
a)	A kávéivás szokása hazánkban a török időkben honosodott meg.	+	
b)	A kávéház szót „káféház” formában Mikes Kelemen használta először.	+	
c)	Egy-egy kávéház tulajdonosa gyakran hitelezett is a törzsasztalának művészei számára.	+	
d)	A kényelmes, gyakran elegánsan berendezett helyiségekben újságok és folyóiratok várták a közönséget.	+	
e)	A Nyugat folyóirat alkotógárdája rendszerint nem kávéházban, inkább egy lakásban gyűlt össze, hogy megbeszélje az újabb lapszámot.		+
f)	1945 után a budapesti kávéházak újjászülettek, számuk nagyobb lett, mint a századfordulón volt.		+

Forrás pl.

Budapesti Lexikon I. A-K (főszerk. Berza László) „kávéház” (652.p.)

Britannica Hungarica, 10. Bp. Magyar Világ K. 1998. „kávéház” (269.p.)

Magyar Nagylexikon, 10. Bp. Magyar Nagylexikon K., 2000. (674.p.)

+ általános lexikonok

4.

Egy vékonypénzű fiatalember összehajtogatott papírlapot vesz át egy idősebb, szivarozó úrtól. Ismerős nevek olvashatók rajta, akik ügyfelei voltak a gazdag bankárnak. Rendezd betűrendbe az illusztris névsort!

báró Hatvany Lajos, Schöpflin Aladár, Surányi Miklós, Szomory Dezső
Thomas Mann, Szent-Györgyi Albert, Somlyó Zoltán, Bevilaqua Borsodi Béla,
Szabó Lőrinc, Benvenuto Zucca.

Bevilaqua Borsodi Béla, Hatvany Lajos, Mann, Thomas, Schöpflin Aladár, Somlyó Zoltán, Surányi Miklós, Szabó Lőrinc, Szent-Györgyi Albert, Szomory Dezső, Zucca, Benvenuto

Minden helyesen besorolt név egy ítem.

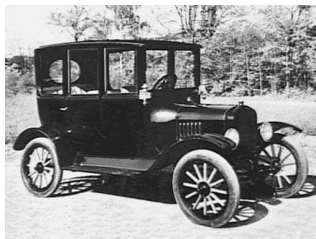

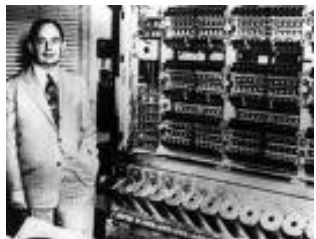
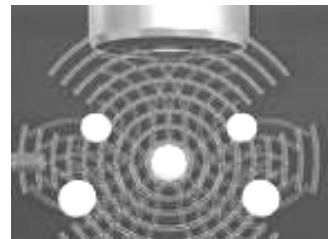

5.

Egy népes társaság találmányok nevét említi, a többieknek ki kell találni az alkotót. Neked képeken is bemutatjuk híres magyarjaink találmányait.
Írd a találmányok képe alá a találmány és feltalálója nevét!

Az elhangzó nevek: Galamb József, Kandó Kálmán, Neumann János, Gábor Dénes, Bíró László, Szilárd Leó

Minden megfelelő helyre beírt név és minden helyesen megnevezett találmány egy-egy item.

A	B	C
		
Ford T-modell Galamb József	golyóstoll Bíró László <i>(a toll önmagában nem értékelhető)</i>	atombomba Szilárd Leó
D	E	F
		
számítógépek Neumann János	holográfia Gábor Dénes	vasút villamosítása Kandó Kálmán <i>(A vonat vagy mozdony önmagában nem megoldás)</i>

Forrás: pl.

Új magyar életrajzi lexikon 1-6. köt. Bp. Magyar Könyvklub, 2001-2005.

Magyar nagylexikon 1-18. köt. Bp. Akadémiai K., Magyar Nagylexikon Kiadó, 1993-2004

A technika krónikája. Bp. Magyar Könyvklub, 1997.

28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
45.	

6.

Bent közben élénkült a hangulat: a beszélgetés a *Bánk bán* filmváltozatának bemutatójára terelődött.

Ki rendezte az 1914-ben bemutatott *Bánk bán* c. filmet?

*Kertész Mihály (Michael Curtiz) rendezte
1-1 ítem jár a két névformáért.*

Ki volt az a rendező, színigazgató, aki az említett film forgatókönyvét írta?

*Janovics Jenő dolgozta át a drámát filmre
A helyes név egy ítemet ér.*

*Forrás: A film krónikája. Bp. Officina Nova, 1995.
Új filmlexikon I. köt. Bp. Akadémiai K., 1971.*

46.
47.
48.

7.

Egyre több a tréfa és a nevetés az asztal körül...

Persze, a Nyugat költői ugratják egymást! Asztaluknál mindennaposak a nyelvi játékok. Most épp az intarzia van soron. A játék lényege, hogy egy szót vagy nevet kell beágyazni egy másik értelmes mondatba.

Kosztolányi máris kész! Saját nevét így foglalta mondatba: (Egy vendég panasza az étkezdében): *Itt rossz a koszt, ó lány, ide zsörtölődni jár csak az ember!* Barátja a következő mondattal válaszolt: *Önt egy égi kar inti, frigye sikerülni fog!*

Ki ez az író barát?

*Karinthy Frigyes
1 ítem adható a helyes teljes névért.*

Az intarziának milyen más jelentése van még?

*~: faberakás, küül. színű fa-fém-gyöngyházdarabokból készült berakás (bútoron)
A helyes jelentés megadásáért 1 ítem jár.*

Forrás pl. Bakos: Idegen szavak és kifejezések szótára. Bp. Akadémiai K., 2007.

49.
50.

8.

Egy másik asztalnál egy lapszerkesztő próbálja megértetni a gépirónóval, hogy a kartonokat rosszul rendezte el. Addig huzakodnak, míg a doboz egy csésze kávé kíséretében leesik, a kartonok szétszóródnak és itt-ott elmosódnak. Pótold a hiányzó részeket!

Minden helyesen beírt adat 1 item, összesen 9 item.

(A Weisz és a Mór külön-külön egy-egy item)

<p>Eredeti név: <u>Veigelsberg</u>..... <i>Hugó</i></p> <p>Ismertebb név: <i>Ignotus</i></p> <p>Foglalkozása: <i>szerkesztő, kritikus, író, költő</i></p> <p>Születési hely:<u>Pest</u>.....</p> <p>Születési idő: 1869. nov. ...<u>2</u>.</p>	<p>Eredeti név:<u>Weisz</u>.....<u>Mór</u>..</p> <p>Ismertebb név: <i>Szomory Dezső</i></p> <p>Foglalkozása: <i>újságíró, drámaíró</i></p> <p>Születési hely: <i>Pest</i></p> <p>Születési idő:<u>1869</u>..... <i>június 2.</i></p>
<p>Eredeti név: <i>Osvát</i><u>Ernő</u>.....</p> <p>Foglalkozása: <i>szerkesztő, író, kritikus</i></p> <p>Születési hely: ...<u>Nagyvárad</u>...</p> <p>Születési idő: 1876. ...<u>április 7.</u></p>	

*Forrás pl. Új Magyar Életrajzi Lexikon IV, V. Bp. Magyar Könyvklub, 2004.
VI. kötet Bp. Helikon K., 2007.*

51.	
52.	
53.	
54.	
55.	
56.	
57.	
58.	
59.	

9.

A palindromot játszó Krúdy az asztalához siető pincértől krampampulit kért. Mit játszott és mit kapott az író?

Palindrom: Visszafelé elolvastva ugyanazt jelentő szó(kapcsolat): pl. indul a görög aludni.

Krampampuli: Cukrozott, fűszerezett pálinkából vagy rumból készült, a felszolgáláskor meggyújtott szeszes ital

Mindkét kifejezés helyes magyarázata 1-1 item.

Forrás:

Magyar értelmező kéziszótár. 2. átd. kiad. Bp. Akadémiai K., 2004.

60.	
61.	

A feladatlap megoldása során használt könyvekből készíts négy tételből álló bibliográfiát!

A művek minden kötelező adatáért egy item adható, de művenként maximum 5 item.

Maximum négy megadott mű értékelhető.

Ha az irodalomjegyzék betűrendben van, akkor +1 item jár.

Felhasznált irodalom:

Pl.

Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. Bp., Akadémiai K., 2007.

Budapest Lexikon I-II. kötet (főszerk. Berza László) Bp., Akadémiai K., 1993.

Kókay – Buzinkay - Murányi: A magyar sajtó története. Bp., MÚOSZ K. é.n.

Magyar értelmező kéziszótár. (főszerk. Pusztai Ferenc) 2. átd. kiad., Bp., Akadémiai K., 2004.

Magyar kódex, 5. Az Osztrák-Magyar Monarchia (főszerk. Szentpéteri József) Bp., Kossuth K., 2001.

62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	
71.	
72.	
73.	
74.	
75.	
76.	
77.	
78.	
79.	
80.	
81.	
82.	

Előveszed a zsebórátat. Későre jár, már egy másik kávéházban lévő találkozóra sietsz.

Add le ezt a feladatlapodat felügyelődnak, és kérd a következőt, melyet már egy a „csodamasinával” is felszerelt „kávéházban” oldhatsz meg!